

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. Fylke: Akershus
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Nordre Høland
 Emne: Transport av høg Bygdelag: (Helle kommunen)
 Oppskr. av: Hr. O. Fjeldmo Gard: Fjeldmo
 (adresse): Loken i Høland G.nr. 32 Br.nr. 26 og 37

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

(Svarne er gitt efter eget kjennskap)

SVAR

1. Her i Nordre Høland, som for bygda ble delt utgjorde hovedroyket i Høland, har vistnok aldri joukourmet utmarks-slatter i vanlig forstann. — 7 gamle dager var her endel setrer og husemannsplasser i skogene, utenfor den egentlige bebyggelse i bygda. Disse er i de siste 150 år nedlagt næsten alle, og er — straks de ble utbehold — utlagt til havn og har vokret til med skog. 3-4 bosteder som for omkr. 100 år siden var brukt som setrer er frundeles bebodd og drives som småbruk.

Her i bygda blir således høyet bare kjørt inn fra jorden og i laden.

2. Svar gitt ovenfor.

3. Liteså

4. Her brukes nu alltid vanlig høgvege på alle bruk som har — eller kan få lånt — kurt. Vognen som har fire hjul — to litt større hjul bak, og to mindre foran (forstilling) blir frundeles alminnelig kalt "høgsla"

Den er vanlig snaut 3 m. lang og snaut 1 m bred i bunnen, omkr. 1,4 m bred ovenfor.

Navnet "hjulslæde" forekommer ikke her. Derimot hører en av og til noen sier "firehjuls slæ".

Fintil for omkr. 70 år siden var alminnelig i bruk høyslæer som bare hadde en aksel og hjul litt bakenfor midten av slæen og foran bare hadde tremeier. Til trekk av samme bruktes skåkle (som for plog og harv) som hesten var spennet i. Skoring på meiene vites ikke å ha vært brukt i alminnelighet.

Nåen regler for hvor en fikk høre med meier, og hvor en ikke hadde lov til det, har jeg ikke hørt om her. — Tremeiene var vel kinn brukelig på aln. leirvei, på grus ble de antagelig straks utslitt.

Til høy- og kornkjøring har her vært brukt "høyslæ". Alminnelig arbeidsvogn er av nyere dato her i bygda enn høyslæen.

For 40 - 50 år siden var alminnelig størrelse av høyslæ 1 skippund. For vel et hundre år siden - med bare natureng - vistnokk enda mindre. Her ikke hørt, at det var skikk at riste lasset skulle være hverken større eller mindre enn de andre - heller ikke at

noe skulde ligge igjen.

Lasset festes — og har vistnokk
også fra langt tilbake i tiden
vart festet med lessestang (uttates:
ei lessestang).

På store bruk bruktes tildels
for i tiden 2 hester for høyslaen.

På alminnelig store bruk 1 hest.

Og på meget små bruk dragkjørene
fråcatt grinner, således at det
kunne leses på et passende lass.

5. Hvor gitt under 1.

6. Likosa.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

101